

1

Mogelijke oorzaken voor inconsequent gedrag en inconsistente verklaringen

- ▣ Neurobiologisch, neuropsychologisch en psychiatrisch Gehechtheidstheorie
- ▣ Sociaal culturele aspecten
- ▣ Vrije wil
- ▣ Geheugen
- ▣ Problemen bij aangifte

2

Onderzoeksgroep

- ▣ 13 vrouwen → als minderjarige in gedwongen prostitutie
- ▣ 4 vrouwen → geschiedenis van seksuele geweld en uitbuiting vanaf zeer jonge leeftijd
 - 3 door vader misbruikt en voor prostitutie aangeboden
- ▣ 10 vrouwen → intakegesprek met politie gehad
 - 5 aangifte gedaan (2 door ouders)
 - 3 → geseponeerd
 - 1 → 2 jaar bij officier van justitie
 - 1 → daders veroordeeld en in hoger beroep. Zaak wacht al 3 jaar

3

Psychosociale elementen die kwetsbaarheid van minderjarigen vergroten

- ▣ Onstabiel, problematisch of gewelddadig thuisfront
 - Jeugdervaringen met, verwaarlozing, geweld en/of seksueel misbruik (60 -79%)
- ▣ Slecht eigen grenzen kunnen bewaken
- ▣ Slecht zelfbeeld
- ▣ Sociaaleconomische moeilijkheden (armoede, werkloosheid, huisvesting)
- ▣ Verstandelijke beperking

Beschermende werking → zelfwaardering, veerkracht intelligentie en goede persoonlijke vaardigheden

4

Mogelijke neurologische gevolgen

- ▣ Mishandeling, verwaarlozing en misbruik van een kind → verstrend op de ontwikkeling van hersenen (Teicher)
 - Kleinere hersenomvang
 - Kleinere hersenbalk
 - Onderontwikkelde linkerhersen helft
 - Amygdala (centrale rol bij emotionele functies, vooral bij angst)
- ▣ Verstoorde hormoonhuishouding: stresshormoon cortisol ↑
 - remt ontwikkeling van de hippocampus (emoties en geheugen)
 - Verlaagt oxytocine waardoor vasopressine ↑ → stress ↑
- ▣ EEG-afwijkingen bij 72% van de mensen
- ▣ Neuro-chemische en neuro-endocriene niveaus zijn basis voor hechting en regulering van emoties

5

Gehechtheidstheorie (Bowby)

Angst ↑ → stress ↑ → behoefte aan steun/trouwt van ouders, partners ↑: ook als ze onveilig zijn

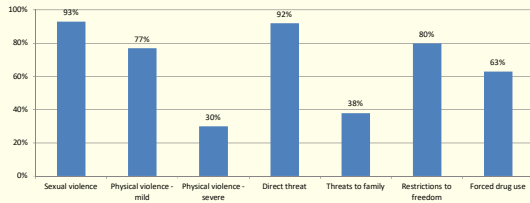
Gedesorganiseerde gehechtheid:

- Functie van de hippocampus ↓ → herinneringen ↓
- voortdurende verwarring en een approach-avoidance conflict:
 - Gaat gepaard met verlaagde coherentie
 - Beeld dader gesplitst: goede en slechte kant
 - Bij afstand: wordt goede kant herinnerd → verlangen ↑
 - Bij contact: slechte kant naar boven → afstand gemaakt
 - Deze afwisseling is verslavend: traumatische verbondenheid

Risico: onopgeloste ervaringen over verlies en misbruik → onbetrouwbaar in hun redenering en gemis aan coherentie (Allen)

6

Gerapporteerde geweldservaringen

7

Sociale consequenties

- ▣ Represailles van daders of handlangers
- ▣ Problemen in de familie
- ▣ Stigmatisering en uitstoting
- ▣ Niet worden geloofd
- ▣ Victim blaming

8

De illusie van vrije keuze of de realiteit van dwang en angst?

- ▣ Leeftijd → gebrek aan kennis en ervaring
- ▣ Eerdere/duur mishandeling
- ▣ Behoeft aan aandacht
- ▣ Eerdere foute inschattingen
- ▣ Verwarrende relatie liefde-geweld
- ▣ Soms leermoeilijkheden of andere beperkingen
- ▣ Geen vertrouwen in justitie
- ▣ Dreiging en angst
- ▣ Hersenspoeling

9

Vrije wil = autonome beslissing

- ▣ Een autonome beslissing → de cognitieve en psychologische ontwikkeling
 - Wordt beïnvloed door uitgeoefende druk en de dwang
- ▣ Een verklaring van een jongere dat hij/zij heeft ingestemd
 - **psychologische** aspect op de voorgrond
 - los zien van andere instemmingsgebieden → staat het **cognitieve** aspect op de voorgrond

10

Elementen die het geheugen beïnvloeden

- ▣ Tijd
 - Herinneren van gebeurtenissen
 - Frequentie
 - Duur (overalgemene herinneringen)
 - Volgorde van de gebeurtenissen
- ▣ Gemeenschappelijke objecten
- ▣ Herhaalde gebeurtenissen
- ▣ Perifere informatie
- ▣ Namen
- ▣ Consistentie
- ▣ Verlies van herinneringen
 - Verbetering
 - Vervormingen
 - Verdringing

11

Geheugen wordt ook beïnvloed door:

- ▣ Gewichtsverlies / ondervoeding
- ▣ Kleine traumatische hersenbeschadigingen
- ▣ Verhoging van het stresshormoon cortisol
- ▣ PTSS, slaapdeprivatie, depressie, pijn
- ▣ Inaccuraat opgeroepen herinneringen
- ▣ 'Cue-dependent forgetting'
- ▣ Beperkt opslaan van herinneringen door sterke emoties
- ▣ Herinneringen opgeslagen in niet-verbale geheugen

12

Culturele aspecten van invloed op verklaringen

- ☐ Herinneringen zijn interpretatieve reconstructies van het verleden gestructureerd door:
 - de taal
 - wat men leert
 - observatie
 - collectieve ideeën en aannamen
- ☐ Geen woorden of symbolisch taal gebruik
- ☐ Problemen in de interculturele communicatie
- ☐ Conflict tussen episodische geheugen (herinneringen van persoonlijke ervaringen) en het semantische geheugen (de kennis van de wereld onafhankelijk van het persoonlijk leven)

13

Problemen bij aangifte

- ☐ Angst
 - Represailles daders
 - Dreiging anderen iets aan te doen
 - Beelden op sociale media
 - Hersenspoeling
 - Afsplitsing van emoties/herbelevingen
 - Trauma
 - Schaamte
- ☐ Geheugenproblemen → verklaring= onvolledig en inconsistent
- ☐ Overlevingsreacties → 'vrede bewaren' en 'verzoenen'
- ☐ Onthullen van seksuele uitbuiting → levensbedreigend

Angstreductie belangrijker dan aangifte

14

Problemen bij aangifte (2)

- ☐ Procedures en regel onbegrepen
- ☐ Geen vertrouwen
- ☐ Niet op je gemak worden gesteld en alles moet direct op tafel
- ☐ Te veel gericht op daders
- ☐ Onvoldoende uitleg en geruststelling
- ☐ Het verhaal achter het gedrag blijft verborgen → gemiste kans
- ☐ Politie kan gedrag slachtoffers niet inschatten → wegsturen
- ☐ Gevoelig voor 'victim blaming'

15

Getuigen in de rechtbank

- ☐ Beïnvloedt de lichamelijke en psychische gezondheid
- ☐ Oog in oog met de dader (bij bijwonen rechtszaak)
- ☐ Agressieve tactieken advocaat → schuld slachtoffer
- ☐ Veroordeling → hoger beroep → lange periode van onzekerheid
- ☐ Vrijspraak:
 - indirecte suggestie dat slachtoffer liegt
 - bedreiging vrouw

16

Tot slot...

Incomplete, incoherente en/of elkaar tegensprekende verklaringen → wordt verondersteld dat het niet heeft plaatsgevonden.....

Dit uitgangspunt kan niet worden volgehouden voor mensen die traumatische gebeurtenissen hebben meegemaakt.....

Het kán waar zijn!

17